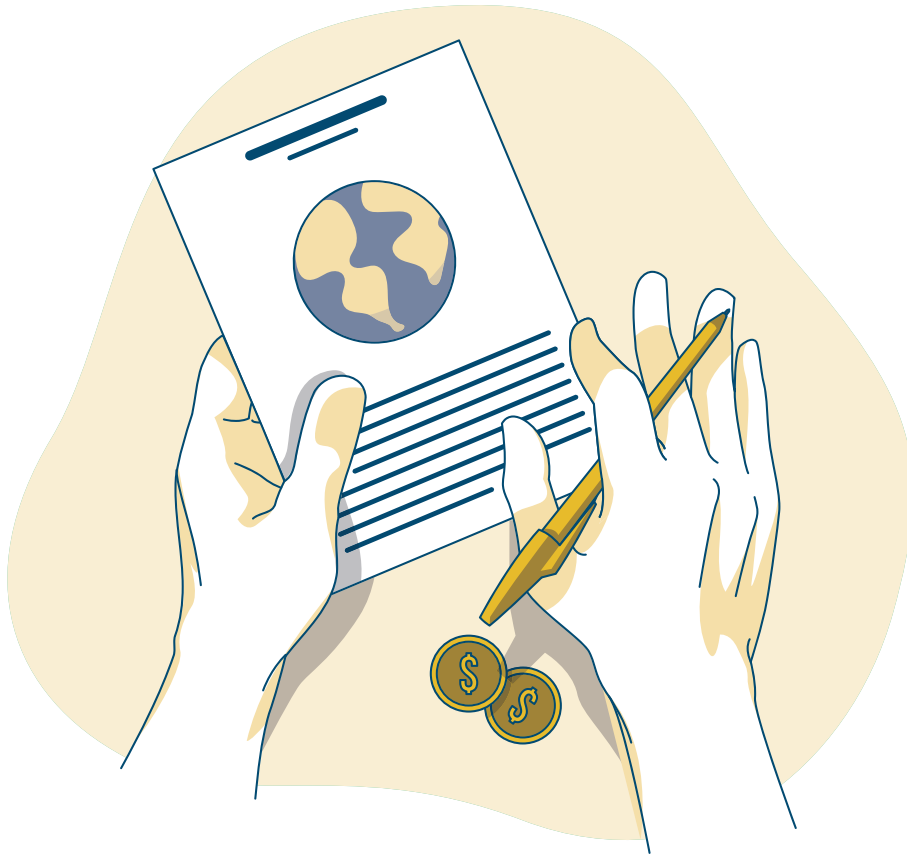

Advies behoud giftenaftrek

Reactie op aangekondigde bezuiniging op de giftenaftrek en op het SEO-onderzoek 'Geven en nemen'

Advies van commissie van deskundigen onder voorzitterschap van Alexander Rinnooy Kan, in opdracht van Goede Doelen Nederland en CIO

De commissie van deskundigen onder voorzitterschap van Alexander Rinnooy Kan bestaat uit:

- Alexander Rinnooy Kan (voorzitter), emeritus hoogleraar Economie en Bedrijfskunde aan de Universiteit van Amsterdam
- Maiko van Bakel, belastingadviseur bij PWC en PhD-onderzoeker bij Tilburg University
- Wilbert van Vliet, belastingadviseur bij HVK Stevens
- Remco Keij, belastingadviseur bij HVK Stevens
- Martin Bauman, zelfstandig adviseur bij Baumann BV
- Nathalie Idsinga, partner bij Arcagna en docent belastingrecht Universiteit van Amsterdam
- Willibrord van Beek, voorzitter Goede Doelen Platform
- Jonathan van Oostenbrugge (secretaris), belastingadviseur bij EY

Interkerkelijk Contact in Overheidszaken (CIO)

Het Interkerkelijk Contact in Overheidszaken is een samenwerkingsverband van 26 christelijke en twee joodse kerkgenootschappen in Nederland.

Goede Doelen Nederland

Goede Doelen Nederland is de brancheorganisatie van 260 erkende goede doelen die zich inzet voor het maatschappelijk draagvlak van en het publieksvertrouwen in goede doelen zodat zij professioneel en in onafhankelijkheid kunnen werken aan hun missie.

Inhoudsopgave

Advies behoud giftenaftrek	4
Bijlage Reactie op evaluatie SEO	6

Advies behoud giftenaftrek

Onlangs vroeg u onze commissie om u te adviseren over uw toekomstige inzet rond de fiscale giftenaftrek. Directe aanleiding daarvoor was een kritisch onderzoeksrapport van SEO, waarvan zowel de methodiek als de conclusies aanvechtbaar leek. Inmiddels is de bezorgdheid in de kring van de goede doelen verder toegenomen door een passage uit de budgettaire bijlage bij het Hoofdlijnenakkoord, waarin de te verwachten nieuwe kabinetscoalitie inzet op een bezuiniging van structureel € 250 miljoen rond deze aftrek (en geven uit de vennootschap). Nog niet duidelijk is of en hoe dit voorstel inderdaad deel zal uitmaken van het nog op te stellen regeerakkoord, gegeven ook de heftige reacties erop bij sommige andere politieke partijen. Een serieuze ingreep valt echter niet uit te sluiten.

De fiscale giftenaftrek in huidige vorm was al eerder onderwerp van politieke discussie, maar bleef de afgelopen jaren grotendeels in stand. Uitgangspunt is steeds geweest dat maatschappelijke organisaties van onschatbare waarde zijn voor de samenleving. Wanneer burgers en bedrijven goede doelen willen steunen, wilde de overheid hierbij een fiscale faciliteit bieden, zodat zij aan het beoogde doel schenken en niet aan de Belastingdienst. Dat uitgangspunt is in de tussentijdse jaren aangescherpt en verhelderd, maar uiteindelijk goeddeels in stand gebleven. Bij het debat over de aftopping van de periodieke giftenaftrek eind 2022 merkte de heer Omtzigt nog op dat het stimuleren van geefgedrag, als één van de Rijksbrede speerpunten ten aanzien van filantropie, geen geweld mocht worden aangedaan. De nu dreigende bezuiniging zou echter tot een wezenlijke koerswijziging kunnen leiden. De bezorgdheid van de goede doelen is heel goed te begrijpen.

Dat betekent niet dat de huidige regeling niet verbeterd kan worden. In een eerder advies dat deze commissie in (zo goed als) dezelfde samenstelling aan u uitbracht onder de titel 'Beter geven' kwam zij al met een groot aantal voorstellen voor verbetering en verduidelijking. Het overgrote deel daarvan is inmiddels geïmplementeerd, maar voor een nieuwe, wellicht meer fundamentele herbezinning op deze aftrek is altijd ruimte. Wij zouden er echter de voorkeur aan geven ons daarover te buigen als de politieke randvoorwaarden waarbinnen zich die zou moeten afspelen duidelijker zijn dan nu. Het zou kunnen zijn dat de opgave dan wordt om de wellicht onvermijdelijke financiële schade voor goede doelen op basis van een nauwkeurige analyse dan zo beperkt mogelijk te houden.

In afwachting daarvan zouden wij er nu bij u vooral op willen aandringen om krachtig vast te houden aan de onverminderd relevante principiële basis van de giftenaftrek. Het is een groot goed dat de Nederlandse belastingbetaler aangemoedigd wordt om een persoonlijk accent te plaatsen bij de groei en de bloei van de vele goede doelen in ons land, en daarin eigen voorkeuren en verbondenheden te laten doorklinken. De doeltreffendheid daarvan staat buiten kijf, en wordt ook in het eerder genoemde SEO-rapport voluit erkend. De in datzelfde rapport bekritiseerde doelmatigheid van de aftrek (d.w.z. de relatie tussen de financiële betekenis van de aftrek voor de schenker en voor de ontvanger) is - zoals voor elke fiscale aftrek - in de praktijk bijzonder lastig vast te stellen. Bovendien is zij principieel aanvechtbaar: vanwege aard en doel van de regeling mag haar doelmatigheid niet worden afgemeten aan de verhouding tussen kosten voor de overheid en opbrengsten voor ontvangende organisaties. De regeling beoogt duurzame betrokkenheid van burgers te versterken en dus moet haar doelmatigheid in dat licht worden beoordeeld.

Als bijlage hebben wij volledigheidshalve een uitvoeriger inhoudelijke reactie op het SEO-rapport opgenomen. Een veelheid aan onderzoeken heeft de afgelopen jaren de maatschappelijke betekenis van de aftrek voor de goede doelen bevestigd, en de positieve rol onderstreept die de aftrek speelt in de relatie tussen de goede doelen en hun vele grote en kleine ondersteuners.

Aan de efficiënte uitvoerbaarheid van de aftrekregeling valt zeker nog het nodige te verbeteren, zodat ook de bewerkelijkheid ervan voor de Belastingdienst significant teruggebracht kan worden. Wij komen daarop, zoals hierboven al aangekondigd, in een later stadium graag terug. Vooralsnog zouden wij u vooral willen aanmoedigen om in een zo breed mogelijk maatschappelijk bondgenootschap het onderliggende principe van de giftenaftrek te blijven benadrukken en verdedigen: het bevorderen van individuele betrokkenheid van burgers bij het tot bloei brengen van de talloze goede doelen die zoveel kleur en kwaliteit toevoegen aan de samenleving.

Bijlage Reactie op evaluatie SEO

---

1 Inleiding

De evaluatie van SEO heeft betrekking op het effect van de giftenaftrek in de inkomstenbelasting en de vennootschapsbelasting. Het onderzoek tracht antwoord te geven op de volgende vragen:

- Doeltreffendheid: is het effect van de giftenaftrek op geefgedrag positief?
- Doelmatigheid: is het doel behaald met zo min mogelijk budgettaire kosten, uitvoeringslasten en neveneffecten?
- Beleidsopties: zijn er alternatieve beleidsopties die geven stimuleren en de doeltreffendheid of doelmatigheid verhogen?

In deze notitie reageren wij op de evaluatie en de daarin genoemde conclusies en voorstellen (beleidsopties). In onderdeel 2 gaan wij in op het doel van de giftenaftrek, in onderdeel 3 beschrijven wij de conclusies van het onderzoek en in onderdeel 4 geven wij een (deels kritische) reactie op het onderzoek en deze conclusies. In onderdeel 5 reageren wij op twee van de genoemde beleidsopties en in onderdeel 6 geven wij een eigen conclusie.

2 Doel giftenaftrek

Teneinde de doeltreffendheid en doelmatigheid van de giftenaftrek te toetsen, is het uiteraard van belang om te bepalen wat het doel van de giftenaftrek is. Het rapport omschrijft het doel van de giftenaftrek als het stimuleren van geven aan kwalificerende instellingen. Dit is op zich een correcte omschrijving van het algemene doel van de giftenaftrek zoals die kenbaar is uit de totstandkoming van de wetgeving.

Niet vermeld in het rapport is het specifieke doel van de periodieke gift, kort gezegd: het stimuleren van een vaste inkomensstroom - een gift die vaak van groot belang is voor instellingen en leidt tot een hogere betrokkenheid van gevers¹. Deze doelstelling is vergelijkbaar met het algemene doel, maar specifiek van aard. Het rapport onderzoekt niet in hoeverre deze doelstelling wordt bereikt.

---

¹ *MvT, Kamerstukken II 1998/99, 26 727, nr. 3, p. 266-267 en Wetgevend overleg, Kamerstukken II 1999/00, 26 727 en 26 728, nr. 122, p. 21-22, o.a.: "(.....)Voorts worden periodieke giften door deze systematiek relatief meer gestimuleerd dan andere giften. Periodieke giften betekenen een vaste inkomensstroom waardoor deze giften vaak van een groter belang zijn voor instellingen.'*

De effecten van de giftenaftrek zijn door SEO in kaart gebracht met een online experiment en enquêtes, aangevuld met interviews. De onderzoekers plaatsen bij de conclusies de kanttekening dat bevindingen uit experimenten niet altijd standhouden in de werkelijkheid en dat de resultaten van het onderzoek daarom met voorzichtigheid geïnterpreteerd moeten worden.²

3.1. Doeltreffendheid

Ten aanzien van de doeltreffendheid, is de conclusie dat de giftenaftrek het geven stimuleert. Daarmee is de giftenaftrek doeltreffend. Een giftenaftrek van 37% leidt – in het experiment – tot een verhoging van de giften met 9,6% ten opzichte van geen giftenaftrek.³

3.2. Doelmatigheid

Het onderzoek richtte zich ook op de budgettaire doelmatigheid van de giftenaftrek, waarbij alleen de budgettaire kosten zijn meegenomen. Er is een experiment uitgevoerd waarbij (maximaal) 30 euro kon worden verdiend, welk bedrag vervolgens kon worden gedoneerd. Uitvoeringskosten bij betrokken partijen (overheid, ontvanger, gever) of neveneffecten zijn niet meegenomen in het experiment. Het is van belang te benadrukken dat de onderzoekers van mening zijn dat deze aspecten wel van belang zijn voor de inschatting van doelmatigheid.⁴

De conclusie ten aanzien van de doelmatigheid, met inachtneming van het voorgaande, is vierledig.

3.2.1. *Niet doelmatig want toename aan giften is minder groot dan de omvang van de belastingkorting*

De conclusie op basis van het experiment luidt dat de toename aan giften door de huidige aftrek (37%) kleiner is dan de omvang van de belastingkorting.⁵ Deze conclusie ten aanzien van de doelmatigheid geldt voor de giftenaftrek in de inkomstenbelasting, inclusief de culturele multiplier en de giftenaftrek in de vennootschapsbelasting.^{6,7} Het SEO-rapport concludeert dat de steekproef representatief is, maar erkent dat grote gevers ontbreken in het experiment. De lezer moet kennelijk ook voorzichtig zijn met de absolute effecten op de hoogte van de donaties.⁸

2 SEO-rapport 2024-25 'Geven en Nemen', p.i.

3 SEO-rapport 2024-25 'Geven en Nemen', p.iii.

4 SEO-rapport 2024-25 'Geven en Nemen', p.41.

5 SEO-rapport 2024-25 'Geven en Nemen', p. 43

6 SEO-rapport 2024-25 'Geven en Nemen', p.61.

7 Het is ons niet duidelijk hoe de budgettaire doelmatigheid van de giftenaftrek in de vennootschapsbelasting is onderzocht, nu dit geen onderdeel is geweest van het experiment. Opmerking verdient dat het budgettaire beslag van de giftenaftrek in de vennootschapsbelasting 'slechts' EUR 11 miljoen beslaat.

8 SEO-rapport 2024-25 'Geven en Nemen', p. 35: "Gevonden gedragseffecten zeggen meer over de rangschikking van de effectgrootte van de verschillende varianten dan de absolute effecten op de hoogte van de donaties."

3.2.2. *Niet doelmatig want de giftenaftrek is slecht uitvoerbaar*

De conclusie is daarnaast dat de giftenaftrek voor de Belastingdienst slecht uitvoerbaar is door de complexiteit van de regeling. De handhaving is tijdrovend vanwege de diverse afbakeningsvraagstukken⁹ en er is geen rensignering. Tenslotte heeft de Belastingdienst een gebrek aan capaciteit waardoor slechts beperkt opvolging gegeven kan worden aan gesignaleerde fouten.

3.2.3. *Niet doelmatig want het niet-gebruik van de giftenaftrek is hoog*

Uit het onderzoek volgt ook dat een deel van de gevers geen gebruik maakt van de giftenaftrek. Er zijn 1.752 niet-gebruikers gevraagd naar de reden hiervan. De belangrijkste reden (ruim 45% van de ondervraagden gaf dit antwoord) hiervoor is de drempel van 1% van het verzamelinkomen in de inkomstenbelasting. Ruim 20% van de ondervraagden wist überhaupt niet van het bestaan van de giftenaftrek.

3.2.4. *Niet doelmatig want het fiscale voordeel komt in grotere mate terecht bij hoge inkomens dan bij lage inkomens*

Volgens het onderzoek heeft de giftenaftrek een degressief effect omdat het fiscale voordeel in grotere mate terecht komt bij hoge inkomens. Mensen met een hoger inkomen zijn vaker geneigd om te geven en geven ook meer. Dit degressieve effect is een neveneffect en draagt niet bij aan de doelmatigheid. Hoge inkomens zijn overigens 'oververtegenwoordigd' in de steekproef om de representativiteit te waarborgen.

4 **Onze reactie op het onderzoek en de conclusies**

De giftenaftrek treft doel, zo concludeert het onderzoek. Volgens het onderzoek is de aftrek echter niet doelmatig (genoeg). Hieronder geven wij onze reactie op de conclusies, waarbij de reacties in sub-paragrafen corresponderen met de conclusies uit onderdeel 3 van deze notitie.

4.1. **Doeltreffendheid**

Uit het onderzoek blijkt dat de giftenaftrek werkt; hierover hebben we geen opmerkingen.

4.2. **Doelmatigheid**

De giftenaftrek levert het goede doel niet genoeg op in verhouding tot wat het de overheid kost. Wij vinden deze conclusie aanvechtbaar en hebben daarvoor meerdere redenen.

---

⁹ Hiermee wordt bedoeld op "elk aanvullend verschil in toepassing – bijvoorbeeld per soort begiftigde of soort gift."

4.2.1. *Experiment kent diverse beperkingen*

Op zichzelf hebben we geen opmerkingen over de methodologische opzet van het experiment, anders dan dat dit wel bezien moet worden binnen zijn eigen beperkte kader: het effect van de giftenaftrek bij giften van (maximaal) 30 euro. Het zegt dus, zoals het rapport al zegt, relatief weinig over allerlei specifieke situaties; het geeft bijvoorbeeld geen uitsluitel over de aftrek van periodieke giften. Daarnaast verschaft het experiment geen duidelijkheid over de gedragseffecten van donateurs op fiscale beleidswijzigingen zoals een significante versobering of afschaffing van de giftenaftrek, maar zegt het experiment ‘slechts’ iets over de rangschikking van de effectgrootte van de in het experiment meegenomen varianten. De invloed op de hoogte van donaties kan niet worden bepaald of ingeschat.

4.2.2. *Uitvoerbaarheid kan op diverse wijzen worden verbeterd*

De Belastingdienst heeft moeite met de uitvoerbaarheid van de giftenaftrek, onder meer vanwege afbakeningsproblemen en de vraag of überhaupt sprake is van een gift. Wij zien meerdere mogelijkheden om de uitvoerbaarheid te verbeteren binnen de bestaande kaders van de giftenaftrek zonder daarbij de administratieve lasten voor goede doelen, belastingplichtigen en de Belastingdienst te verhogen. Zoals al eerder voorgesteld, kan daarbij bijvoorbeeld gedacht worden aan een digitale renseigneringsplicht voor periodieke giften.¹⁰

4.2.3. *Effecten schrappen 1%-drempel zijn niet onderzocht*

De belangrijkste reden voor het niet-gebruik van de giftenaftrek in de inkomstenbelasting is de drempel van 1% van het verzamelinkomen, gevolgd door het niet bekend zijn met de giftenaftrek. De doelmatigheid van het verruimen van de giftenaftrek, door het schrappen van de 1% drempel, is niet onderzocht, hetgeen wij betreuren.¹¹

4.2.4. *Hogere inkomens ondervertegenwoordigd in het experiment*

Mensen met hogere inkomens geven meer aan het goede doel. Als gevolg hiervan maken deze inkomens meer gebruik van de giftenaftrek, zodat volgens het SEO-rapport hoge inkomens meer voordeel hebben van de giftenaftrek. Deze conclusie is alleen geldig indien het experiment ook van toepassing is op degenen die méér geven. Of dat het geval is, valt te betwijfelen, omdat het experiment zich expliciet niet richt op de grotere giften en bovendien slechts beperkt is tot één gift van 30 euro. Niet onderzocht is of het voordeel van de giftenaftrek bij een groter bedrag aan giften verhoudingsgewijs méér bij het goede doel terechtkomt dan bij de gift van (maximaal) 30 euro.

---

10 De in het SEO-rapport genoemde bezwaren tegen een renseigneringsplicht vanwege de administratieve lasten voor ANBI's (pagina 9) onderschrijven wij. Naar onze mening kunnen de administratieve lasten beperkt zijn in het geval van een digitale renseignering via bijvoorbeeld het (nog in ontwikkeling zijnde) centraal digitaal aanleverpunt voor ANBI's en in het bijzonder voor periodieke giften die toch al middels een overeenkomst moeten zijn vastgelegd.

11 Mogelijk dat juist het verruimen van de giftenaftrek (in plaats van sterk versoberen) leidt tot een betere doelmatigheid van de giftenaftrek. Indien een drempel gewenst is vanuit administratieve overwegingen, zou deze drempel naar onze mening per gift moeten gelden in plaats van een drempel die gekoppeld is aan de hoogte van het inkomen van de gever. Daarnaast zou de giftenaftrek nadrukkelijker onder de aandacht van belastingplichtigen gebracht kunnen worden teneinde het niet-gebruik te verkleinen en de doelmatigheid te vergroten.

De conclusie dat meer van het voordeel terecht komt bij hogere inkomens (vanwege de hogere giften) achten wij derhalve niet onderbouwd. Dat is in relatieve zin niet het geval vanwege het huidige vaste aftrekpercentage. Bovendien geven enige goede doelen in de interviews aan dat grote gevers dankzij de giftenaftrek meer geven.¹² Dat betekent dat zij het fiscale voordeel in grotere mate doen toekomen aan de ANBI's.

4.3. Deels en niet beschreven effecten van de giftenaftrek

In het rapport is genoemd dat er jaarlijks voor circa EUR 650 miljoen aan periodieke giften¹³ wordt gedaan. Dit biedt dus vast inkomen aan de betreffende goede doelen voor minimaal vijf jaar en zou in die zin dus doeltreffend moeten zijn. Het rapport verzuimt echter dit te mee te nemen in het onderzoek. Mogelijkerwijs zouden de huidige periodieke giften volledig worden vervangen door gewone giften, maar dat is nauwelijks onderzocht. Het eerdere onderzoek dat door goede doelen zelf is uitgevoerd, lijkt echter te suggereren dat de omvang van de giften zal afnemen.¹⁴

Voorts zijn wij van mening dat ook de niet-financiële effecten van de giftenaftrek meegenomen moeten worden bij de beoordeling van de doelmatigheid, zoals het bevorderen van de betrokkenheid van de schenkers bij het goede doel van hun keuze, de functie als allocatiemechanisme voor publieke middelen, de ondersteuning van een terugtrekkende overheid en mogelijke vergroting van het initiatief van de ontvanger.¹⁵ Goede doelen kunnen een rol vervullen die de overheid en het bedrijfsleven niet kunnen vervullen. Het is teleurstellend dat deze aspecten nauwelijks zijn meegenomen in het SEO-rapport.

Wat het rapport hierover wel bespreekt is het democratische gehalte van de giftenaftrek. De donateur bepaalt de aanwending van het belastingvoordeel (lees: publieke middelen) terwijl dit idealiter door de politiek zou moeten gebeuren. Op zichzelf is dat een begrijpelijk standpunt, maar het rapport benoemt niet dat tegenover dit nadeel het voordeel van bovengenoemde betrokkenheid staat: door de giftenaftrek kan de donateur zelf bepalen waar het voordeel heen gaat. Dit vergroot zijn betrokkenheid significant.¹⁶

---

12 SEO-rapport 2024-25 'Geven en Nemen', p.55.

13 SEO-rapport 2024-25 'Geven en Nemen', p.65.

14 SEO-rapport 2024-25 'Geven en Nemen', p.55.

15 Dialogic, Evaluatie van de giftenaftrek 2016, p. 65.

16 Zie ook S.J.C. Hemels, Giftenaftrek afschaffen ten bate van voorgevulde aangifte? WFR 2013/1057.

Het rapport stelt een viertal beleidsopties voor, waarvan er twee – naar de mening van de onderzoekers – leiden tot een verbeterde doelmatigheid. Wij reageren hier op de opties die in het hoofdlijnenakkoord naar voren zijn gekomen (optie 2: periodieke giften en andere giften gelijk behandelen) of op zichzelf in dit akkoord zouden passen (optie 1: aftrektarief verlagen naar 20%).

5.1. Beleidsoptie 1: aftrektarief in de inkomstenbelasting verlagen naar 20%

De eerste suggestie ter verbetering is het verlagen van het aftrektarief van 37% tot 20%. Dit verbetert de verhouding tussen de kosten voor de overheid en de giften.

Een giftenaftrek van 20% leidt volgens het onderzoek tot 6,3% hogere donaties ten opzichte van geen giftenaftrek. 37% giftenaftrek leidt tot 9,6% hogere donaties. Op basis van het voorstel zou het aftrektarief worden afgebouwd tot 20%. De totale besparing voor de overheid bedraagt uiteindelijk EUR 131 miljoen per jaar.¹⁷

De conclusie ten aanzien van beleidsoptie 1 luidt derhalve dat de stimulering van geven afneemt ten opzichte van nu maar dat daartegenover wel de doelmatigheid groter wordt.

5.2. Beleidsoptie 2: periodieke en andere giften gelijk behandelen

Het gelijk behandelen van periodieke giften en andere giften leidt tot een verbeterde uitvoerbaarheid voor de Belastingdienst. Het huidige onderscheid leidt namelijk tot meer fouten in de aangifte.

Het voorstel ziet erop om voor periodieke giften dezelfde drempel en hetzelfde plafond te gebruiken als voor de gewone giften, respectievelijk 1% en 10% van het verzamelinkomen. Daarnaast kunnen desgewenst de drempel en het plafond verhoogd of verlaagd worden. De gelijkstelling zou er ook toe leiden dat giften aan verenigingen niet meer aftrekbaar zijn.¹⁸

5.3. Onze reactie op de beleidsopties

Ten aanzien van beleidsoptie 1 geldt dat deze de doelmatigheid van de giftenaftrek zou doen toenemen, maar dat de doeltreffendheid minder groot wordt. Per saldo is het beleidsmatig effect zoals dat is onderzocht door SEO dus neutraal. Wij zien nu geen enkele reden voor de veronderstelling dat doelmatigheid beleidsmatig gezien belangrijker is dan doeltreffendheid. Dat zal dus eerst onderbouwd moeten worden. Bovendien wordt door verlaging van het tarief ook een negatief signaal afgegeven door de overheid.

Het effect op het geefgedrag van beleidsoptie 2 is licht negatief. Hoe negatief en hoe dit is gemeten, is echter niet duidelijk. De beschrijving bij beleidsoptie 2 gaat verder niet in op de doelmatigheid van de aangepaste maatregel. Een rationele gever kan naar onze mening via de periodieke gift maximaal steun bieden aan het goede doel en het fiscale voordeel volledig wegschenken. Bij een gewone gift kan dat ook, maar het is in praktische zin minder eenvoudig omdat de gever dan (per gift) eerst een

¹⁷ SEO-rapport 2024-25 'Geven en Nemen', p.62.

¹⁸ SEO-rapport 2024-25 'Geven en Nemen', p.103.

---

berekening moet maken van zijn inkomen, van de drempels en het maximum. Het is dus mogelijk – maar dat is opvallend genoeg niet onderzocht – dat de periodieke gift het beste bijdraagt aan de doelmatigheid. Maar dit aspect komt niet aan de orde in het rapport.

Wat ook mist is dat de huidige vaste inkomensstroom (EUR 650 miljoen euro) voor goede doelen mogelijk veel onzekerder wordt. Financieel is dat niet precies te duiden, maar wij vragen ons af of de besparing van maximaal 80¹⁹ miljoen euro kan opwegen tegen de onzekerheid over een vaste inkomensstroom van 650 miljoen euro. Deze afweging mist geheel.

Deze overwegingen leiden tot de voorlopige conclusie dat onder beleidsoptie 2 de giftenaftrek minder doeltreffend én minder doelmatig wordt. Er is helaas geen experiment beschikbaar dat deze voorlopige conclusie ondersteunt. Wij achten het inconsistent dat het SEO-rapport zelf in het geheel nauwelijks²⁰ onderzoekt hoe doelmatig en doeltreffend de periodieke gift is, en deze toch rigoureuus wil beperken (praktisch gezien wil afschaffen²¹).

We achten het denkbaar dat de maatregel de giftenaftrek minder complex maakt, maar overwegen dat de complexiteit van de huidige regeling tevens gelegen is in maatregelen als de steunstichting SBBI, de multiplier en het nieuwe plafond. Het rapport meldt niet dat de drempel in de gewone giftenaftrek bij beleidsoptie 2 ook voor deze giften een belemmering zal vormen in het gebruik en bovendien de complexiteit vergroot²². Dat verzwakt de doelmatigheid.

Concluderend overwegen we als volgt. We achten beleidsoptie 2 nauwelijks onderbouwd voor wat betreft de doeltreffendheid en de doelmatigheid. Hooguit kan geconcludeerd worden dat de complexiteit van de regeling enigszins wordt beperkt. Daar staat echter weer tegenover dat de versoering van de periodieke gift zal leiden tot minder gebruikmaking van de giftenaftrek. Beleidsoptie 2 zal de gehele regeling naar onze inschatting op basis van voorgaande overwegingen derhalve kunnen verzwakken en kunnen leiden tot een forse afname van het totaal aan giften. Nader onderzoek zou nuttig zijn.

---

19 SEO-rapport 2024-25 'Geven en Nemen', p.103.

20 Afgezien van een enkele positieve uitlating door een goed doel.

21 Als immers dezelfde drempel en hetzelfde maximum van de gewone gift ook gelden voor de periodieke gift heeft het geen enkele zin meer om een schenking (voor vijf jaar) vast te leggen.

22 Net zoals dat het geval is bij de gewone giften.

Het rapport onderzoekt het effect van de giftenaftrek op een goede en begrijpelijke manier. Het biedt een aantal nuttige inzichten. Maar rond de conclusies over de doelmatigheid achten wij het rapport onvolledig. Deels erkent het rapport dit ook zelf. De onvolledigheden zijn naar onze mening gelegen in het volgende:

- Het rapport besteedt geen aandacht aan de doelmatigheid van grotere of periodieke giften.
- Niet onderbouwd is in het rapport het vermeende degressieve effect van de giftenaftrek.
- Ook verwaarloost het rapport niet-financiële, maar wel belangrijke factoren zoals de bevordering van betrokkenheid bij het goede doel.
- Daarnaast heeft het rapport verzuimd het doel van de periodieke gift te onderzoeken en gaat het dus niet in op het verlies van vaste inkomensstromen (door de voorgestelde maatregel ten aanzien van de periodieke gift). Wij achten dit een zeer forse omissie omdat het doel van de regeling hiermee dus onvolledig is getoetst.
- De gevolgen van het gelijk behandelen van periodieke en gewone giften zijn niet of nauwelijks vindbaar in het rapport. We vrezen dat de giften door deze optie aanzienlijk zouden kunnen afnemen. We zien onder meer in het rapport zelf aanleiding voor de veronderstelling dat doelmatigheid en effectiviteit van de giftenaftrek door deze optie eerder verzwakt worden dan versterkt. Voordat men besluit de giftenaftrek op deze manier te versoberen, is het derhalve van belang om vanuit een breder economisch perspectief te analyseren welke effecten goede doelen realiseren met de donaties die mogelijk op het spel staan.

cioweb.nl
goededoelen.nl